

BOROMISZA TIBOR (1880-1960)**Tavaszi Nagybányán, 1908**

Olaj, karton, 50,5x69 cm

Jelezve jobbra lent: Boromisza Tibor 1908 NB

Kezdő ár: 15 000 000 Ft / 47 619 EUR

Becsérték: 30 000 000 – 40 000 000 Ft
 Estimated value: 95 238 – 126 984 EUR

KIÁLLÍTVA ÉS REPRODUKÁLVA:

- Nagybányai festészet. Kieselbach Galéria, Budapest, 1996. március-április (Ileporéllón)
- Vadak/Fauves. Magyar Vadak Párizstól Nagybányáig 1904–1914. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2006. március 21. – július 30. katalógus: 82.
- Best of Mű-Terem. Szerk.: Virág Judit - Törő István, Virág Judit Galéria, Budapest, 2007. április 14–28. 63. oldal
- Fauves. Hungarian Fauvism (1904-1914). Asbi Bruxelles-Musées-Expositions, Brüsszel, 2010. katalógus: szám nélkül
- Boromisza Tibor (1880-1960) emlékkiállítás. MűvészetMalom Modern és Kortárs Művészeti Központ, Szentendre, 2012. katalógus: 17.

REPRODUKÁLVA:

- Modern magyar festészet 1892-1919. Kieselbach Galéria, Budapest, 2003., 769. kép

Rippl-Rónai József:
Piacsek bácsi a Niklay lányokkal, 1907.
magántulajdon

André Derain: Collioure-i sétány, 1905.
magántulajdon

Maurice De Vlaminck: Fehér ház, 1905 körül,
magántulajdon

A katonatisztból festővé avanszáló Boromisza 1907-ben részt vett a rövid életű kőröshegyi Balaton Festőkolónia megalapításában. „Itt láttam, hogy teljesen tarthatatlan a fény vagy az árny oly célból való fokozása, hogy ezáltal az egyik vagy a másik intenzívebbé legyen. És itt láttam, hogy az erősebb megvilágítás kedvéért élessé, keménnyé lefokozott árnyék tulajdonképpen természeti képtelenség. Minden oda mutatott, hogy, hogy egész palettámat egy pár színoktávával feljebb kell fokozni.”

Boromisza a somogyi kisfaluban számolt le végérvényesen a természetelvű

plein air hagyományokkal. Esztétikai és a festészet gyakorlati kérdéseit érintő dilemmáinak megoldásában pedig minden bizonnyal a kolónia tagjainak kaposvári bemutatója alkalmával megismert Rippl-Rónai József „kukoricás” stílusa is segítségére lehetett. A barna karton alkalmazása ekkortól válik általánossá az életműben, és ekkor lesi el Rippl-Rónai a kép felületét apróbb színfoltokra felbontó technikáját is. Boromisza stílusa azonban sok szempontból eltér Rippl-Rónai dekoratívizmusától, hisz a színek dinamikájára építve, elsősorban a táj hangulati benyomásának felfokozására

törekszik a nagybányai festő. Egy alapvetően szenzuális tájképfestészet kidolgozására törekedett.

Boromisza *Tavaszi Nagybányán* című korai főművében is ez az indíttatás tükröződik. Nem is a plein air hagyományainak megtagadásáról, mint inkább azok felfokozásáról van itt szó. A dekoratív ecsetkezelés és a kiegészítő színek különböző fokozatainak kontrasztos alkalmazása lép a naturalista technikák – a fény-árnyék hatásos, a reflexszínek és a valók – helyébe. Primer festői megoldások váltják fel a mimézis elvének alárendelt

gyakorlatot. A részletek dinamikus, lüktető fényhatásainak markáns színterjesztjei, valamint a vonalak ellentétes mozgásából eredő vibráló optikai hatásokra épül a festmény.

Minden mozgásban van a képen, még a látvány egyetlen konkrét formáját a domboldalban álló ház tömbjét is feloldja a festő az előtér fáinak motívumaival. A kék színű kontúrozással is csak visszafogottan él Boromisza. Ezzel szemben teret enged a foltszerű ecsetkezelésből létrejövő örvénylő szín- és formajátéknak, mely végtelenül dekoratív összhatást kölcsönöz a képnek.

Boromisza a hangulat primátusát hirdeti a *Tavaszi Nagybányán* és a vele közel egy időben készült 1908-as és 1909-es tájképein. A hangulat megragadása azonban nem a táj lírai, vagy drámai karakterének kendőzetlen rögzítésével azonos és nem is az alkotó szubjektumának mindent átértelmező módszerét jelenti. Boromisza a kép lényegéeként kezeli a hangulat fogalmát. Olyan lényegként, mely az inspiráló táj, a festői szubjektum, és a festés belső törvényszerűségeinek hármából, kölcsönhatásából jön létre. A festészet, azaz a hangulat vásznon történő rögzítésének célja pedig

nem más, mint a látvány optikai sűrítése, valahogy úgy, ahogy a kristály magába gyűjti a fényt. Boromisza olyan festői értékeket csillogtat ekkor készült képein, melyek a francia fauve-ok erői mellett, bőséggel merít a nagybányai tájkultusz hagyományából is. A festő neos periódusának egyik főműve az itt bemutatott *Tavaszi Nagybányán*.

A kép egyaránt magán hordozza a francia progresszív festészet újításait, miközben természetszemlélete mélyen a nagybányai tájképfestészet tradícióiban gyökerezik.

Kaszás Gábor